

8. funkční období

343

Návrh senátního návrhu zákona
senátorů Miroslava Nenutila, Milana Štěcha,
Přemysla Sobotky a dalších, kterým se navrhuje zákon
č. ____/2012 Sb., o Českém národním povstání,
a mění zákon č. 245/2000 Sb., o státních svátcích

2012

Parlament České republiky

Senát

8. funkční období

2012

N á v r h

senátního návrhu zákona,

**senátorů senátorů Miroslava Nenutila, Milana Štěcha,
Přemysla Sobotky, Petra Pitharta, Jaroslava Doubravy,
Petra Bratského, Tomáše Töpfera a Pavla Lebedy**

**kterým se navrhuje zákon č. ____/2012 Sb., o Českém
národním povstání, a mění zákon č. 245/2000 Sb., o státních
svátcích**

Z Á K O N

ze dne 2012

o Českém národním povstání

PREAMBULE

Parlament České republiky,

jsa veden vůlí vyjádřit úctu a vděčnost ženám a mužům, kteří v období nacistické okupace s nasazením vlastních životů, osobní svobody i majetku aktivně bránili hodnoty svobody a demokracie,

jsa odhodlán trvale připomínat ideály vlastenectví, cti, statečnosti a sebeobětování dalším generacím

se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Účastníci Českého národního povstání

§ 1

Účastníkem Českého národního povstání (dále jen „ČNP“); je občan České republiky, kterému bylo Ministerstvem obrany České republiky (dále jen „ministerstvo“) vydáno potvrzení o této účasti podle § 5 a § 7 zákona č. 357/2005 Sb.

§ 2

Postavení účastníka národního boje za osvobození

Účastník Českého národního povstání, jemuž bylo ministerstvem vydáno potvrzení o této účasti podle § 5 a § 7 zákona č. 357/2005 Sb. má postavení plnoprávného účastníka národního boje za osvobození, kterému o této účasti bylo vydáno osvědčení podle § 8 zákona č. 255/1946 Sb.

§ 3

Pamětní odznak

- (1) Ministerstvo vydá žijícímu účastníku Českého národního povstání pamětní odznak účastníka ČNP.
- (2) Vzhled, předání a způsob nošení pamětního odznaku budou upraveny vyhláškou ministerstva.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona č. 245/2000 Sb. , o státních svátcích

§ 4

V zákoně č. 245/2000 Sb. se v §4, odst. 1 text „Květnové povstání českého lidu“ nahrazuje zněním „České národní povstání“.

ČÁST TŘETÍ

Účinnost

§ 5

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 28. října 2012.

Důvodová zpráva

Národně osvobozovací boj našeho národa proti nacismu vyvrcholil Českým národním povstáním ve dnech 30. dubna až 12. května 1945, ačkoliv spojenecká vojska byla ještě poměrně daleko a poměr sil pro vlastence byl krajně nepříznivý. Povstání nevypuklo pouze v hlavním městě Praze, ale na celém okupovaném území Čech a Moravy. S momentem překvapení a odvahou bojovníků došlo k ovládnutí mnohých obcí, komunikací i železnice a k získání zbraní a munice přímo od nepřítele. Proti okupantům rozmístěným v Čechách a na Moravě v síle 1,2 miliónů vojáků s veškerou těžkou bojovou technikou, povstalo ve 297 obcích, s využitím překvapení, více jak 80 tisíc občanů, velmi slabě vyzbrojených, kteří byli odhodláni obětovat i své životy a zdraví v boji za národní osvobození, z nichž mnozí své životy obětovali.

V samotné Praze, centru povstání, byla rozmístěna německá posádka v síle do 30 tisíc mužů, která byla odzbrojena, nebo lokalizována bez možnosti koordinovaného pohybu v různých částech města. Proti povstalcům byly ze tří stran nasazeny útvary SS tankové divize Das Reich, tankové divize Wiking a Wallenstein. Přesto Praha dobyta nebyla.

Těch, kteří v bojích, proti přesile nepřátelských vojsk, plně vyzbrojených a s válečnými zkušenostmi, padli, bylo na 3 tisíce a zraněných podstatně mnohem více. Z těchto obětavých občanů, kteří proti nacistické okupaci povstali, dnes žije jen několik málo stovek a těch, kterým bylo vydáno potvrzení Ministerstva obrany České republiky dle zákona 357/2005 Sb., již jen asi do 150 osob průměrného věku 85 let.

Absurdností doby bylo, že revoluční Česká národní rada v čele s profesorem Albertem Pražákem, která povstání v Praze řídila a přijala kapitulaci německých vojsk, byla již koncem května 1945 vlivem sovětských představitelů i nedůrazným postojem Edvarda Beneše rozpuštěna a v krátkém čase i povstání českého lidu bagatelizováno. Vznikaly historické mýty o výlučném osvobození Sovětskou armádou. Po únoru 1948 byla velká část účastníků povstání, zejména z vojenských složek, perzekvována a vězněna jako např. velitel Vojenského velitelství Velké Prahy generál Karel Kutlvašr, a někteří i popraveni jako např. štábní kapitán Nechanský, Veleoslav Wahl a další. Tato diskriminace a perzekuce se projevila i vůči jejich rodinným příslušníkům, ale i proti dalším účastníkům povstání.

Povstání českého lidu v květnu 1945 bylo diskriminováno a zlehčováno též jako takové. Bylo zúženo pouze na povstání v Praze (Pražské povstání) a teprve později se začalo pomalu zveřejňovat, že na povstání proti nacistické okupaci se postavili občané i v jiných městech a obcích Protektorátu Böhmen und Mähren, a začalo se používat výrazu Květnové povstání českého lidu. V zájmu politického hodnocení v závěrečné etapě druhé světové války však osvobození českému lidu, včetně Prahy, musela přinést Rudá armáda. Proto tomuto hodnocení je podřízen i zákon č. 255/1946 Sb. a Směrnice ministerstva národní obrany k jeho provádění, které v úvodní části vyjmenovávají účastníky boje za národní osvobození. Jsou zde vyjmenováni příslušníci československých vojenských jednotek v zahraničí, příslušníci zahraničních armád, účastníci domácího i zahraničního odboje, českoslovenští partyzáni, účastníci Slovenského národního povstání (SNP) a českoslovenští političtí vězni.

Pouze u účastníků "Květnového povstání 1945" jsou za plnohodnotné účastníky národního boje za osvobození uznáváni podle § 1, bod f) zákona č.255/1946 Sb. pouze ti, kteří padli nebo byli těžce zraněni, jako by ti účastníci tohoto povstání, kteří přežili, nebojovali za stejných podmínek a jako by oni a jejich rodinní příslušníci nebyli stejně

ohrožování jako např. účastníci SNP. A ještě nespravedlivěji, v tomto srovnání, zní § 2, bod 3 zákona č.255/1946 Sb., když uznává za plnohodnotné účastníky národního boje za osvobození "osobu, která konala vojenskou službu ve spojenecké armádě: kdo vstoupil do této armády před 5. květnem 1945 dobrovolně, nemohl-li sloužit v československé armádě v zahraničí".

Po roce 1948 došlo k další perzekuci protagonistů Českého národního povstání. Od roku 1965 byl tento významný vojenský akt oslavován pouze ve verzi Josefa Smrkovského - vždy dne 5. května jako povstání pražského lidu a 9. května osvobození Sovětskou armádou a konec druhé světové války.

Oslavy se konají i po roce 1989, ale zásluhou některých publicistů je tento zdroj národní hrdosti dosud soustavně zpochybňován. V současné době dochází na různých úrovních formou přednášek k dalšímu vysvětlování a vyjasňování stanovisek. Mnohá zlepšení do hodnocení povstání českého lidu jako povstání celonárodního, přinesl zákon č. 357/2005 Sb. a dále někteří historici a spisovatelé, např. historik Jindřich Marek a jeho dílo „Barikáda z kaštanů". Přesto lze konstatovat, že historický i politický pohled na toto období stále ještě nedoceňuje hrdinství těch, kdo tenkrát za naši svobodu a samostatnost pokládali své životy. Toto si klade za cíl návrh zákona, který prohlašuje tohoto povstání Českým národním povstáním, neboť pouze tímto pojmenováním lze dosáhnout celonárodního uznání odbojového aktu, neboť pouze těmito kroky tj. odpovídajícím pojmenováním odbojového aktu a vyhlášením významného dne, lze dosáhnout celonárodního uznání tohoto povstání proti nacistické totalitě.